

# Perusopetuksen oppilaaksioton periaatteet ja prosessi lukuvuodeksi 2026-2027

Sivltk 29.01.2026  
27/12.01.00.01/2026

Valmistelija Sivistysjohtaja Virpi Risteelä

## Perusopetuksen oppilaaksioton periaatteet

Yleiset perusteet oppilaaksiottoon tulevat perusopetuslaista (PoL 1998/628). Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta ja huolehtimaan kotikuntana perusopetuksen jälkeiseen opetukseen osallistumisesta. Täyttääkseen velvollisuutensa kunnan tulee osoittaa perusopetuksen oppivelvolliselle lähikoulu, jossa opetus järjestetään ja johon oppilaalla on aina oikeus päästä. Kunta voi vapaasti määritellä menettelyn, jolla oppilaita kouluun osoitetaan. Koulupaikan määrittelyssä on toimittava tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti (PoL 4§, 6§, Hallintolaki 6§).

Oppilaaksiottoa koskevat päätökset tehdään niiden vuosiluokkien ajaksi, joita asianomaisessa koulussa opetetaan. Toissijaisessa oppilaaksiotossa päätös voi olla määräaikainen. Määräaikainen päätös voidaan tehdä, jos alueelle on ennakoitavissa muuttoa, joka lisää ensisijaisten oppilaitten määrää. Oppilaaksiottoa voidaan toteuttaa uudelleen kuudennella luokalla osana yläkouluun siirtymisen prosessia.

Lähikoululla tarkoitetaan sitä oppilaan omalla oppilasalueella tai lähialueella sijaitsevaa koulua, jonka osoitetaan oppilaalle kouluksi ja jota oppilaalla on oikeus käydä. Lähikouluksi ei aina osoiteta maantieteellisesti lähintä koulua. Lähikoulu ja lähin koulu voivat siis olla eri asia. Lähikoulu määräytyy oppilaan väestörekisteriin merkityn virallisen asuinpaikan mukaan. Vakiintuneiden oppilasalueiden raja-alueilla oppilaiden sijoittumista kouluihin tarkastellaan vuosittain. Oppilaalle voidaan osoittaa koulupaikka myös toisen oppilasalueen (lähialueen) koulusta. Osoitetussa lähikoulussa oppilas on aina ensisijaisena oppilaana. Niillä erityisen tuen oppilailla, jotka tarvitsevat ryhmämuotoista erityisopetusta, lähikoulu määräytyy myös soveltuvan ryhmän sijoittumisen perusteella. Lähikoulu määritellään opetuksen järjestäjän toimesta väestörekisterin ja opetuksen järjestäjän periaatteiden mukaisesti.

Perusopetuksen ensimmäiselle luokalle otettavien oppilaiden lähikouluun ottamisesta lähetetään tietoa ja päätös huoltajille alkuvuoden aikana. Huoltaja voi tämän jälkeen esittää toiveensa oppilaan sijoittumisesta muuhun kuin lähikouluun esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan tarpeen vuoksi. Ilmoittautumisten jälkeen huomioidaan vielä kaikki kunnassa asuvat koulutulokkaat ja oppilaat, heillä mahdollisesti olevat terveydentilaan liittyvät tai muut erityiset syyt, sisarusperuste ja koulumatka. Lisäksi otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon huoltajan esittämät toiveet koulun järjestämispaikasta.

Huoltaja voi siis hakea lapselleen koulupaikkaa myös muusta kuin oppilaalle osoitetusta lähikoulusta. Hakemuksen mukainen koulupaikka osoitetaan, mikäli toiveen huomioiminen on mahdollista ja tarkoituksenmukaista ottaen huomioon kouluissa ja ryhmissä vallitsevat tapauskohtaiset olosuhteet (esim. koulun tilat ja resurssit sekä ryhmän koko ja kokoonpano). Tällöin oppilaaseen sovelletaan kaikkia toissijaisen oppilaaksioton periaatteita. Tällaisessa tilanteessa huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta ja/tai saattamisesta.

Mikäli oppilaita otetaan hakemuksesta toiseen kouluun, valitaan oppilaat seuraavassa järjestyksessä seuraavien perusteiden mukaisesti:

**1. Terveystilaan liittyvä tai muu erityinen syy.** Huoltajan on toimitettava asiantuntijalausunto ennen koulupäätöksen tekemistä.

**2. Sisaruusperuste.** Osoitetaan nuoremmalle samassa osoitteessa asuvalle sisarukselle sama lähikoulu, jossa vanhempi sisarus on jo oppilaana päätöksentekohetkellä ja on edelleen, kun nuorempi sisarus aloittaa koulunkäynnin. Tämä kohta toteutuu huoltajan pyynnöstä. Sisaruusperustetta ei sovelleta lähikoulua osoittaessa, jos sisarus on sijoitettu ko. kouluun erityisen tuen päätöksen, erityisten valintaperusteiden perusteella tai hänet on valittu toissijaiseksi oppilaaksi.

**3. Koulumatka.** Ensin osoitetaan koulu niille oppilaille, joiden kotipaikan lähellä on vain yksi turvallisen ja lyhyen matkan päässä oleva koulu. Muille oppilaille osoitetaan koulu siten, että koulumatkat ovat turvallisia ja että oppilaat jakautuvat lähialueen kouluihin ja ryhmiin tasapainoisesti ottaen huomioon kouluissa ja ryhmissä vallitsevat tapauskohtaiset olosuhteet (esim. koulun tilat ja resurssit sekä ryhmän koko ja kokoonpano).

**4. Muu syy.** Muu syy on aina perusteltava. Muita syitä muuhun kuin lähikouluksi osoitettuun kouluun voivat olla esimerkiksi muutto lukuvuoden aikana.

### **Oppilaaksioton prosessi lukuvuodeksi 2026-2027**

Huoltajille lähetetään alkuvuodesta kirjepostina tieto lähikoulusta ja tarvittaessa Wilman avainkoodit ja ohjeita koulun aloitukseen liittyen. Huoltaja voi täydentää tämän jälkeen oppilaan tietoja Wilma-ympäristössä. Huoltaja voi myös anoa lähikoulupäätöksen jälkeen oppilaalle paikkaa muuhun kuin lähikouluun. Hakemus osoitetaan lähikouluksi osoitetun koulun johtajalle.

Erityisen tuen pienryhmiin sijoitettavien oppilaiden osalta oppilaaksi ottaminen ratkaistaan yhdessä huoltajien ja moniammatillisen yhteistyöryhmän kanssa.

Opetuksen järjestäjä määrittelee alkuvuoden 2026 aikana perusopetuksen, esiopetuksen ja erityisopetuksen ryhmät. Esioppilaita ja perusopetuksen alkuopetuksen oppilaita voidaan opettaa yhdistetyssä ryhmässä, mikäli se on opetuksen järjestäjän mielestä tarkoituksenmukaista. Esiopetukseen otosta tehdään oma päätöksensä.

Huoltajille lähetetään ryhmien perustamisen jälkeen tietoa koulun aloittamiseen liittyen sekä järjestetään tutustumispäivät esiopetukseen ja perusopetukseen tuleville ja heidän huoltajilleen vallitseva tilanne huomioiden. Jos oppilas vaihtaa kunnan sisällä asuinpaikkaa väliaikaisesti tai pysyvästi, hän voi jatkaa koulunkäyntiä entisessä koulussaan lukuvuoden, 6. luokan tai 9. luokan loppuun asti tehdyn oppilaaksioton mukaan, mikäli huoltaja huolehtii mahdollisista oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Jos oppilas on huostaan otettu ja sijoitettu toiseen kuntaan, hän voi jatkaa koulunkäyntiä entisessä koulussaan peruskoulun loppuun asti, mikäli asuinkunnan toimivaltainen viranomainen tämän järjestelyn hyväksyy. Jos oppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken peruskoulun, hän voi jatkaa koulunkäyntiä lin kunnan peruskoulussa kuluvan lukuvuoden loppuun asti, mikäli huoltaja huolehtii oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista ja asuinkunnan toimivaltainen viranomainen tämän järjestelyn hyväksyy.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Risteelä Virpi lin kunta

Päätösesitys

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää hyväksyä perusopetuksen oppilaaksioton periaatteet ja prosessin esitetyllä tavalla lukuvuodeksi 2026-2027.

Päätös